

Viastr, -cestov

3*14

PETR JOSEK
ADÉLA JIRKŮ
LUDĚK RÝZNER
MAĎARSKO

Jiří Kolbaba, cestovatel, klient Allianz.

1 stažení,
stovky
zkušeností
a rad na
cesty

Stáhněte si aplikaci
Na cesty s Kolbabou
a získejte tak 15% slevu
na cestovní pojištění.
Rychle a jednoduše.

S vámi od A do Z

Allianz

Available on the
App Store

ANDROID APP ON
Google play

Foto: F. Štaud / www.photostaud.com

na začátek

Stanislav Bernard
spolumajitel Rodinného pivovaru Bernard

V posledních letech se prosazuje trend, kdy řada výrobců se spíš než na poctivou výrobu, vysokou kvalitu a zajímavost svých výrobků orientuje na zisk. Platí to zejména pro nadnárodní koncerny, které mají svá představenstva, své často anonymní majitele, kteří usilují o co nejvyšší dividendy, a dobrá pověst je pro ně až na druhém místě. Pokud je ale výše zisku hlavním cílem, kterému se doslova všechno podřídí, jde o velmi nezdravý trend. Vede k tomu, že se snižují náklady na suroviny – použijí se levnější, i když nemají takovou kvalitu a trvanlivost. Výroba se různými způsoby zrychluje proto, aby se snížily náklady na mzdy, energie a podobně. Šetření výrobních nákladů samozřejmě ano, ale ne za každou cenu. Neblahý je i další trend – trh vyžaduje větší trvanlivost potravin. A k tomu pomáhá přidávání nejrůznějších stabilizátorů, éček. Sice se při výrobě potravin dodrží předepsané normy, ale ty jsou někdy nesmyslně pedantské, jindy až příliš benevolentní. Tenhle řečneme prvoplánový ekonomický diktát vnímám třeba i ve službách nebo u výrobců průmyslového zboží, jako jsou domácí spotřebiče. Někdy v tom cítím i záměr, aby si člověk za pár let musel koupit nový spotřebič. Výrobci i prodejci se často vymlouvají na spotřebitele, který chce, aby zboží bylo co nejlevnější. Do určité míry mají pravdu, ale zdaleka to neplatí obecně. Stačí si připomenout úspěch mnoha regionálních výrobců potravin, farmářských trhů i prodejen. A věřím, že to platí i pro naše pivo – je jedno z nejdražších na českém trhu, ale poptávka po něm roste. Jde nám o to, nabízet zákazníkovi pivo, za které se nemusíme stydět, a nakonec přijde i slušný zisk. A taky uspokojení, protože jediné taková práce dává smysl. Nedávno mi několik řemeslníků budovalo nový krb, bylo na nich vidět, že je práce baví, že jí rozumí a že se jí snaží udělat co nejlíp. Tak snad se přeje jen možná začíná někde blýskat na lepší časy.

Držte se!

vlastní cestou 3¹⁴

červenec – srpen – září

editor
Boris Dočekal
redakce
Stanislav Bernard
Zdeněk Mikulášek
Markéta Navrátilová
design
Štěpán Malovec
jazyková poradkyně
Věra Bláhová
tisk
Indigoprint, s. r. o.
vydavatel
Rodinný pivovar Bernard, a. s.

Magazín Vlastní cestou vychází čtvrtletně. Chcete-li jej dostávat do poštovní schránky, navštivte www.bernard.cz (hlavní menu > Magazín Vlastní cestou). Vaše připomínky a náměty můžete zasílat na pivovar@bernard.cz

Magazín Vlastní cestou je zaregistrován na Ministerstvu kultury ČR pod evidenčním číslem MK ČR E 14164.

ilustrace na obálce > Adéla Jirků

obsah

04 – Fotím to, co vidím rozhovor s fotografem Petrem Joskem	29 – Novinky informace z pivovaru
10 – Chuanovy svatební přípravy povídka Michala Viewegha	30 – Dawson City – Perpetuum mobile komiks
14 – Novinky informace z pivovaru	32 – V krajině termálních lázní, vína a... reportáž
16 – Malovat úplně svobodně lahůdka ze světa umění	37 – Spadl mi řetěz fejton Arifa Salichova
20 – Rujána fotoreportáž	38 – Hrad Landštejn Vysočina a okolí
26 – Architekt je tady pro klienta a ne naopak rozhovor s Ludkem Rýznerem	

www.bernard.cz

rozhovor

text Boris Dočekal
foto Markéta Navrátilová

Fotím to, co vidím

říká
fotograf Petr Josek

Vždycky, když jsem se vrátil do Čech, tak jsem si čtrnáct dní říkal – co tady otravujete s nějakými politickými problémy, s hrátkami. Najednou mi to všechno přišlo strašně malicherné.

▼ **Bylo těžké dostat se k práci pro tak renomovanou světovou agenturu, jako je Reuters?**

Vlastně ani ne. Bratrův spolužák dělal pro Reuters korespondenta. Tak jsem se zeptal, jestli by měli zájem o fotografa. Oni se časem ozvali a vzali mě na tříměsíční zkušební dobu. A zůstal jsem tam dvacet čtyři let.

Pro Reuters jste pracoval nejenom v Česku, ale často i v cizině. Kde všude jste fotil?

Jedna z prvních byla Moldávie, kde byly nepokoje v podněsterské oblasti. Byl jsem při obou pokusech o převrat v Rusku 1991 a 1993. Průběžně jsem fotil válku v Jugošce, pak následovalo Kosovo, Makedonie, Albánie, fotil jsem intifádu v Gaze i izraelsko-libanonský konflikt v roce 2006. V Iráku jsem byl den poté, co strhli sochu Saddáma Husajna. To bylo hodně zajímavé období. Země byla v obrovském šoku a protialianční síly se teprve začaly formovat, takže jsem mohl jezdit úplně sám.

Sám?

To samozřejmě ne. S tlumočnickem a většínou ještě s naší redaktorkou. Ale bez dalšího doprovodu. To se brzy změnilo a všechna média působila pod ochranou americký armády.

Tohle není moc nápaditá otázka, ale co vlastně člověka táhne do míst, kde snadno může dojít k újmě? Asi to není jen fakt, že ho tam pošlou.

Já nevím, prostě je to zajímavý. Jste na místě, o kterém se běžný člověk dozvídá pouze z médií, poznáte úžasný lidi. Člověk tam žije úplně na plný pecky a trochu vám to poopraví životní hodnoty. Vždycky, když jsem se vrátil do Čech, tak jsem si čtrnáct dní říkal – co tady otravujete s nějakými politickými problémy, s hrátkami. Najednou mi to všechno přišlo strašně malicherný. Když tady třeba byl nějaký významný politik na státní návštěvě, napadalo mě – proboha, tohle mám fotit? Proč? Vždyť je to o ničem.

Měl jste nějaké hranice, do čeho jít a do čeho už ne? Nebo na takové úvahy není čas?

Já nejsem žádný hrdina. Když jsem jednou měl jet do Sarajeva a ten samý den jsem se dozvěděl, že mého kamaráda zranili a život mu zachránil jeden náš kolega, který zemřel na jeho těle, řekl jsem, že se na to necítím. Ale dodnes to беру jako selhání.

Dostal jste se někdy do situace, v níž jste přestával fotit a staral se hlavně o to, abyste vyvázl zdravý, abyste přežil?

Když to kolem lítá, člověk bere do zaječích, to dá rozum. Znáám jenom málo lidí, kteří dokážou odolat pudu sebezáchovy a fotit bez ohledu na to, co se děje kolem. Kteří myslí víc na fotku než na svůj život. Ale jsou i takoví. Třeba Goran Tomáševič, skvělý válečný fotograf, který jde opravdu do všeho, do první linie. Viděl jsem jeho fotky ze Sýrie, při kterých se člověku dělá husí kůže. Když jste zmínil hranice, on asi žádné nemá.

Ale člověk většinou nebývá u toho okamžitýho válčení. Spíš jsme tam přijeli až potom, když jsme dostali tip, kde se co děje. Taky se však stávalo, že někde před námi se najednou začalo střílet...

A co ta konkrétní situace?

Zažil jsem ji třeba v Moskvě při protijelcinovském pokusu o převrat. Střídali jsme se ve čtyřadvacetihodinových směnách, který člověk musel strávit před Bílým domem, jak říkají ruskému parlamentu. Bylo to hodně frustrující, depresivní. Chodil jsem mezi lidmi a oni se ptali, odkud jsem, a když jsem řekl, že z Československa, hned říkali, že nás zase přijdou osvobodit. Jednou dav protijelcinovských demonstrantů prorazil policejní kordony a lidi běželi k televizní věži, že vyhlásí své vítězství. Postavili před vchod nákladák, před něj si stoupl chlapík s protitankovou střelou a chystal se odpálit ji do dveří, že pak vtrhnou dovnitř. Když jsem šel kolem, viděl jsem kamarádka fotografku, která vylezla na korbu auta, aby měla lepší výhled. Naštěstí jsem ji velmi rychle přesvědčil, ať sleze dolů a mažeme odsud za roh, dokud je čas. Pak se to strhlo a během několika vteřin byli všichni lidi na tom nákladáku mrtví.

Zahynul některý z vašich přátel mezi foto-reportéry?

Bohužel hodně. Naposledy to byla Anja Niedringhaus, kterou před nedávnem zabili v Afghánistánu. To byla moc fajn holka, se kterou jsem se seznámil za války na Balkáně. Přijela na volby a nějaký debil skočil před auto, kde seděla se svou kolegyní, a vypálil přímo na ně. Přitom kolem byla spousta afghánských policajtů a vojáků.

To se asi stává, že člověk vyvázne ze situací, kdy si už říká – tohle nemůžu přežít, a pak se octne někde, kde zdánlivě velké nebezpečí nehrozí...

Většinou se to stane právě takhle. Měl jsem kamaráda kameramana. Jmenoval se

květen 2014

Taras Procjuk. Poznali jsme se při nějaké akci v Praze, možná to bylo zasedání NATO, už přesně nevím. Domlouvali jsme se, že pozdějc přijede do Prahy. Pak jel s první vlnou novinářů do Iráku. Během americké ofenzivy bydlel v hotelu Palestina. Šel se jen podívat na balkon, jestli mu běží kamera, a dostal zásah z amerického tanku. Podobných neštěstí bylo víc.

Při téhle práci člověk asi zákonitě trochu otupí...

To je asi pravda. Nebo takhle – ví, co může. Já fakt nejsem žádný hrdina. Mám modrou (pozn.: držitel před lety velmi ceněné modré knížky nemusel na vojnu), ale když jsem začal jezdit do Jugošky, zažil jsem asi víc bojů než do té doby vojáci naší armády. Ze začátku jsem netušil, jak se zachovám, ale pak už jsem většinou věděl, co mám dělat. Člověk se naučí reagovat na nebezpečný situace, ale úplně stoprocentní to nikdy není.

Vždycky mě potěší, když se i z místa krvavého konfliktu objeví fotka, která vzbuzuje

určitou naději. Asi je těžké ji udělat uprostřed těch hrůz, ne?

Když to člověk vidí a vyfotí, tak to tak těžký není. Ale nejde si říct – já chci vyfotit taky něco pozitivního, fotím to, co vidím.

Vždycky? Nebo jste viděl i něco tak hrozného, že jste fotit nedokázal?

I to se stane. V Bosně jsem fotil dva plačící chlapy nad autem. Jeden z nich pak za mnou přišel, otevřel auto a křičel – dělej, tady to fot! Uvnitř byly jeho dvě děti, který nejspíš zabila mina. Tehdy jsem mu řekl – klidně mě zastřel, ale tohle já fotit nebudu! Nefotil jsem, když vysypávali mrtvolky z nákladáku. Ale jako profík jsem možná měl. V Gaze jsem jednou přijel do ulice v okamžiku, kdy vojáci stříleli jednoho z kluků, co šli ze školy a házeli po nich kameny, přímo doprostřed čela. Zrovna ho odvezla sanitka a já tam jen tak stál a se mnou asi tři další fotografové. Za chvíli se ty děti zase začaly shlukovat a evidentně chtěly být vyfoceny, jak házejí kamenama. Tak jsem se otočil a řekl svým kolegům, že to

fotit nebudu. Nakonec jsme odešli všichni a byl klid.

Zkuste si vzpomenout na nějakou situaci ne typu, kdy šlo o život, ale která na vás hodně zapůsobila emočně.

To bylo třeba, když jsem procházel opuštěnou ZOO v Bagdádu. Bylo to šílené, jak se všichni vykašlali na zvířata. Třeba v kleci s vyhladovělým vychrtlým tygrem ležela jen jedna okousaná kost. Tu fotku jsem udělal a pak jsem se dozvěděl, že lidé začali zoologické zahrady posílat peníze, aby ty zvířata zachránili.

Myslíte si, že i dneska může jedna fotografie ovlivnit veřejné mínění i politiku? Mám na mysli třeba tu známou fotku, na níž běží nahý vietnamská holčička a za ní hoří napalm.

To nevím, ale v minulosti takových fotografií bylo víc. Jeden můj kolega v Jugošce vyfotil doslova šílený masakr na trhu a mám pocit, že jeho fotografie sehrály svou roli v podpisu Daytonské dohody, která tu nesmyslnou válku ukončila.

PETR JOSEK
*1952

Po gymnáziu pracoval jako asistent režie a produkce v televizi a u filmu. Jako fotograf nastoupil v roce 1983 do ČTK a o sedm let později přešel do agentury Reuters. Byl válečným fotografem v Jugoslávii a v dalších zemích. V roce 1997 vyhrál hlavní kategorii soutěže Czech Press Photo a nyní už tři roky působí jako předseda její poroty.

Jak moc ohrožuje povolání válečný fotoreportér současný trend, kdy z míst konfliktů přicházejí aktuální fotky na sociální sítě? Jakou má tahle profese budoucnost?

Teď hlavně kvůli penězům si agentury vychovaly místní lidi a oni dělají úžasný fotky. Je vidět, že tam žijí, že znají prostředí, lidi a že se dostanou i tam, kam člověk zvenčí nepronikne.

Neměl jsem na mysli fotografa, ale spíš náhodné svědky, kteří fotí třeba jen mobilem, a hned vzápětí jsou jejich fotky na internetu.

Ale ty běží spíš na internetu než v novinách, to je jiná parketa, i když je pravda, že řada fotografií z Twitteru a podobných sítí se používá a bude jich asi čím dál víc.

Ono je otázkou, jak dlouho ještě budou existovat tištěné noviny...

To je, ale oficiální zpravodajství pořád ještě běží od profíků. A pak – do týdeníků potřebujete fotky na dvě strany a tu neuděláte s mobilem a bez zkušeností. Nestačí být jen u toho. Když budou na stejném místě stát vedle sebe profesionál a člověk řekněme z ulice, tak sice fotografují to samé, ale výsledky budou úplně jiné.

Někdy mě zaráží, jak dokonalou kompozici mají některé akční fotky, člověka až napadne, jestli nejde o nahranou situaci.

To se samozřejmě taky stávalo. Ale když se na to přišlo, nastaly velké problémy. Ty lidi vesměs dostali padáka. Objevily se i snahy fotky upravovat, třeba udělat černější, půso-

bivější kouř. Podobné věci ze začátku dělali právě lokální fotografové, kteří chtěli být okamžitě úžasní, jenže pořádně upravit fotku neuměli, takže se na to hned přišlo a byl malér. A ještě k fotkám – když tam jste a něco se děje, skoro vám to tam skáče samo. Ale bez vidění a zkušeností to moc nefunguje.

Byl jste i v Izraeli, myslíte, že existuje reálná naděje na nějakou rozumnou koexistenci Arabů a Izraelců?

Kdybch znal odpověď, tak to je snad na Nobelovu cenu míru. Když jsem jednou z Izraele odjížděl, bavil jsem se o tom s taxikářem, co mě vezl na letiště, a on říkal – tady je problém, který trvá už stovky let. A vždycky, když to někdo chtěl urovnat, tak ho zabili, protože na obou stranách jsou radikálové. A táhne se to od Ježíše Krista. Nejhorší je fundamentalismus. Jel jsem tam proizraelsky naladěný, ale pak jsem viděl věci, který má názory poněkud poopravily. Když někdo žije za bariérou po zuby ozbrojených vojáků, těžko se divit tomu, že je radikální. Střelit dvanáctiletého kluka přímo do čela – to není odpověď na házení kameňů. Na druhý straně sebevražedný atentáty a raketový útoky na civilní místa... Ty lidi taky mají strach.

Několik let působíte jako předseda poroty Czech Press Photo. Kolik fotek se tak každoročně sejde a jak pak probíhá hodnocení?

Minulý rok jich byly čtyři tisíce. V prvním kole vykopnete ty nejslabší, jsou jich tak tři čtvrtiny. Pak následuje další vyřazovací kolo

a teprve potom samotné oceňování. O každé fotce od prvního kola hlasuje celá porota. Fotky leží na zemi a my chodíme mezi nimi. Vždycky se udělá jedna kategorie a pak se jde na další. Ven, ven, zůstat, ven, ven, ven, zůstat...

Hádáte se třeba už v prvním kole?

V prvním ani ne. Je to tak, že když někdo hodně chce, aby fotka zůstala, a dokáže to nějak odůvodnit, ví proč, má to v hlavě ujasněné, většinou ho někdo podpoří. Do posledního kola se dostane zhruba dvacet fotek z každé kategorie a tam už bývají i hodně bouřlivý výměny názorů.

Nedávno byla v televizi debata o práci poroty v literární soutěži Magnesia Litera a mluvilo se i o jakési politice mezi porotci, což přeloženo znamená, že se prosazují i jiné než čistě umělecké zájmy...

Myslím, že tohle se mi podařilo potlačit. Snažím se, aby porota fungovala fér. Nevím, jak dalece se mi to povedlo, ale myslím, že jo. V porotě by prostě neměli být lidi, kteří ty jiné zájmy prosazují. A myslím, že v Czech Press Photo taková nejsou. Já chci, aby každý řekl svůj názor a dokázal ho obhájit. Ale jednoduchý to není, protože porotci samozřejmě nemají stejný názory, stejný vidění a někdy je těžký na konečném hodnocení se dohodnout. Bývají to i velké boje. Ale i to je práce poroty a jediné tak si soutěž dokáže uchovat, nebo dokonce zvyšovat svou prestiž.

PACOVSKÉ STROJÍRNY

Tradice s puncem profesionality

**MODERNÍ PIVOVARSKÉ TECHNOLOGIE
Z PACOVSKÝCH STROJÍREN NA BÁZI
OSVĚDČENÝCH RECEPTUR ČESKÝCH
LEŽÁKŮ**

PACOVSKÉ STROJÍRNY, a.s.
Nádražní 697, 395 01 Pacov, Česká republika
tél: +420 565 410 111, fax: +420 565 442 709
info@pacovske.cz, www.pacovske.cz

CHEMOPROJECT NITROGEN a.s., Chemoprojekt, a.s.,
PACOVSKÉ STROJÍRNY, a.s., SAFINA, a.s.,
TECHNOEXPORT, a.s., VUAB Pharma a.s.

SAFICHEM group

MICHAL VIEWEGH

Chuanovy svatební přípravy

1/

Ticho pokoje náhle přerušil jakýsi hluk. Melodie. Ale spíše nepřijemná. Případala mu nicméně povědomá. Daniel, který se po snídani rezignovaně vrátil do postele, zavřel oči, jako kdyby tak mohl docílit, aby ten zvuk zmizel a v pokoji znovu zavládlo ticho; to se samozřejmě nestalo. V příští chvíli konečně pochopil, že jde o vyzvánění mobilního telefonu. Jeho vlastního telefonu. Tohle našťástí stále rozeznával.

Něco mi v nemocné hlavě evidentně zbylo, ale moc toho není, říkal si trpce. Přál si, aby ten rušivý zvuk ihned utichl, jenže telefon hlučně vyzváněl a vibroval dál. Natáhl ruku k nočnímu stolku, našátral mobil, opatrně jej vzal mezi dva prsty a přiblížil si displej k očím. Spatřil shluk písmen. Zamžoural. Už věděl, že má jen tři čtyři vteřiny, potom mu oči začnou slzet a jméno se definitivně rozpije. Simona. Jméno, které nakonec

stihl vyluštit, ho okamžitě zneklidnilo. Asociovalo mu jakýsi nesplněný závazek. Důležitý závazek, obával se.

Diář, bez něhož se nyní naprosto neobešel, ležel našťástí v těsné blízkosti, na nočním stolku. Rychle ho otevřel. Telefon stále zvonil. Daniel nervózně obracel jednotlivé stránky, až konečně našel, co hledal.

12. 6. Svatba! Moje :-)

Pocítil zmatek, šok, úlek. Podezřele velká, kulatá, jakoby významná písmena. Tohle rozhodně nepsal on. To musela psát ona, uvědomil si. Ať už je to kdokoliv. Ten smajlík mu nepřipadal ani trochu veselý, spíše poněkud trapný, a vykřičník ho dokonce vysloveně děsil, ale už konečně musel telefon vzít. Palcem stiskl tlačítko se zelenou ikonkou.

„Ahoj, láska,“ oslovil Simonu.

Tímhle oslovením nic nezkažím, říkal si. Pokud si vše pamatoval správně – na což se ovšem rozhodně nemohl spoléhat –, volala jeho budoucí manželka. Beru si Simonu za ženu? Proboha proč? pomyslel si. Je docela milá, v posteli to umí, ale proč prokristapána hned svatba? Zešlél jsem už úplně? Je Simona v jiném stavu? Nesmysl, ujišťoval se. Školácké chyby nikdy nedělal.

„Ježiš, miláčku! No konečně!“ pravila Simona jakoby nevěřičně. „Spíš?“

„Ne. Jenom mi všechno trvá trochu dýl,“ řekl.

Alespoň v tomhle nemusel lhát. Lhaní nenáviděl, jakkoliv samotnému mu takové tvrzení znělo poněkud paradoxně.

„Ahoj, láska,“ zopakovala po něm se zpožděním, už smířlivěji Simona.

Znělo to vesele – i vcelku potěšeně. Pocítil drobnou úlevu.

„Tak co?“ prohodil naoko bezstarostně.

„Co co?“ řekla.

Moc mu to neulehčovala.

„Dvanáctý červen se blíží,“ pravil zkusmo. Tímhle snad nic nezkažím, říkal si.

Ticho na druhé straně linky bylo hrozivě dlouhé. Zavřel oči. Představil si její zrzavou ořinu i ta hezká ústa. Děj se vůle boží, pomyslel si. Už svůj život nefídli.

„Ano, dvanáctý červen se blíží.

To nelze popřít,“ zasmála se konečně Simona. „Dvanáctý červen je tu dokonce cobydup,“ dodala rozverně.

Bylo to příliš neutrální. Z toho fakt moudrý nebyl. Existuje ovšem v současné době něco, z čeho jsi moudrý? ozval se sarkasticky jeho vnitřní hlas. Chtěl-li se konečně dozvědět, s kým se už dvanáctého června žení, musel to risknout. Hop, nebo trop.

„No právě,“ řekl Daniel co možná vesele. „Svatební přípravy měly být v plném proudu.“

Snažil se, aby to znělo nenuceně, nebo dokonce rozverně, ale výsledek nebyl příliš přesvědčivý – pod tenkým nátěrem falešné bodrosti až příliš jasně prosvítaly černé barvy zmatku a úzkosti. Ať už si dvanáctého června bere kohokoliv, měl by tu svatbu přece už dávno chystat, ale zatím pro přípravu obřadu ani hostiny neudělal vůbec nic. Alespoň si na nic takového nevzpomínal – jenže na svou paměť se teď rozhodně spoléhat nemohl. Žaludek se mu svíral nervozitou. Tuhle reakcí útrobu důvěrně znal. Zadělavám si na žaludeční vředy, to je jistý. Nejspíš už je mám.

„Svatební přípravy?“ pravila Simona jakoby překvapeně.

„Čí svatební přípravy?“

Znělo to škádlivé, ale přesto se lekl. V žaludku znovu ucítil ostré píchnutí. Takže tohle není ona, pochopil. Nyní to věděl jistě. Tohle není nevěsta. Simona není jeho budoucí manželka. Měl by si to okamžitě zapsat. Nebo to zapomeno. Jako desítky dalších důležitých informací, které v minulých týdnech nenávratně zmizely v té černé díře, ve kterou se po klinické smrti změnil jeho mozek. Už už sahal po zápisníku.

„Neženíš se, probůh, že ne?“ chtěla vědět.

Znělo to starostlivě, ale i pobaveně – což ho zamrzelo. To ani trochu nežárlí?

„Ne,“ zalhal.

Z čiré ješitnosti by ji docela rád šokoval a oznámil jí, že se skutečně žení, a to dokonce velmi brzy (alespoň podle zápisku v diáři), jenže dobře věděl, že kdyby jí to řekl, okamžitě by tím vyvolal smršť otázek, na které v téhle chvíli neznal odpovědi. Především jaksi nevěděl, koho si bere.

„Dane,“ řekla Simona nebývale vážně, „radši mi to řekni hned. Neženíš se? Dvanáctýho června?“

„Ale ne,“ pravil naoko přesvědčeně. „Alespoň doufám,“ zasmál se.

Znělo to jako vtíp – ale nebyl to vtíp. Byl to jeho život. Jeho šílený, posraný život. Měl bych si okamžitě zapsat, že si neberu Simonu, uvědomil si, jinak se nikdy nepohnu z místa.

„Přísáhej!“ zasmála se.

Jemu to tedy k smíchu nepřipadalo.

„Přísáhám. Promiň,“ řekl do telefonu, který v podvědomé přípravě na ukončení hovoru trochu oddálil od úst, „ale musím si něco zapsat, než to zapomenou. Ještě ti zavolám.“

Bylo příjemné říkat pravdu, byť jen částečnou. Rozloučil se – neomluvitelně spěšně – a zavěsil. Pravda osvobozuje, připomněl si známé heslo. Měl by si ovšem přiznat i to, že právě tohle heslo po celý život úplně ignoroval. To věčné předstírání zřejmě bylo pro jeho organismus skutečně vysilující. Co když mu srdce prasklo právě proto? Kvůli tomu věčnému lhaní manželkám a partnerkám? Kvůli věčnému zapírání? Nemůžu to vyloučit, říkal si provinile a zároveň rozmrzele.

Ale musel se soustředit na přítomnost. Simonu si neberu, zopakoval si polohlasem, zatímco očima už hledal zápisník. Naštěstí ho měl na stolku přímo před očima, takže si alespoň protentokrát ušetřil obvyklé stresující hledání. Simonu si NEBERU!!! zapsal si velkými písmeny. Připomněl si její zrzavou kšticí, výrazné zelené oči a ta usměvavá ústa... Svým způsobem mu to bylo líto. Uložil sešit nazpět, ale po chvíli jej znovu uchopil a otevřel, aby poslední zápis rozšířil. Volali jsme si! doplnil ještě.

Samozřejmě ho to uklidnilo jen částečně. Uvědomil si, že jeho život je teď plný vykřičníků a otazníků. Otázka, která visela ve vzduchu právě teď, zněla – koho si probůh dvanáctého června beru?

2/

Příbuzní, přátelé a spolužáci Danielovi celé dětství říkali Dane, ale někdy kolem

jeho třicítky tohle zkrácené jméno kdosi dnes už neznámý rozšířil (bez okolků, nijak zvlášť nápaditě, možná pohrdavě, ale spíše s jistou dávkou nepřiznané závisti) na Danchuana – a ten byl postupně pozměněn na jednoduššího a snáže vyslovitelného Chuana. K Danielovu pokryteckému údivu (sám před sebou své neoddiskutovatelné děvkařství nijak neskrýval; skutečnost, že je považovaný za známého proutníka, ho naopak naplňovala poněkud nechutnou mužskou pýchou...) se tahle křečovitá přezdívka rychle ujala a vydržela mu po všechna následující léta. Takže když jej letos v lednu krátce před pětáctýřicátými narozeninami postihla náhlá srdeční příhoda, pro své přátele a známé se jaksi automaticky stal Chuanem po infarktu.

Chuan dostal infarkt. S Chuanem to dneska seklo – zněly dvě nejčastější textové zprávy, které si jeho bývalí spolužáci, přátelé a spolupracovníci vyměňovali na sklonku oné pro něj osudové noci.

Po ní bylo všechno dramaticky jinak. Stal se někým jiným.

3/

Když už měl Daniel, zvaný Chuan, v ruce diář, jako obvykle podlehl nutkavé potřebě do něj znovu nahlédnout.

Listování diářem ho uklidňovalo i frustrovalo zároveň – negativní účinky sice lehce převažovaly, ale přesto se diář pro něj stal nenahraditelnou orientační pomůckou. Ano, jeho současný život byl i s diářem nepřehledný a poněkud zmatený, ale bez toho černého koženého sešitu se okamžitě měníl v absolutní, děsivý chaos. Diář – stejně jako zápisník, kam si psal úkoly – byl nyní pro něj zcela nepostradatelný.

Zalistoval několika posledními stránkami zápisníku: Volat zubařka, objednat se. Objednat se na oční. Objednat se ke kadeřnici. Výměna řidičáku – objednat termín přes internet. Objednat se na CT mozku. Kdyby byl zdravý, s pomocí několika krátkých telefonátů a s trochou logistiky by to všechno hravě zvládl (a splnění povinností by si později samozřejmě zaznamenal do zápisníku), jenže dnes bylo i pouhých pár telefonátů nad jeho síly.

A potom to objevil.

Na poslední stránce.

Vyzvednout svatební prstýnky!!! (Halada, Na Příkropech).

Konsternovaně znovu a znovu četl ten krátký zápis. Písmo bylo o něco větší než na předchozích stránkách, ale bylo to nade vši pochybnost jeho.

Tak já se opravdu žením, pochopil definitivně. Zápis v diáři nelhal. Nyní

už tu informaci nemohl popírat. Fakt se žením – ale koho si proboha beru?!

Trvalo mu skoro hodinu, než se jakž takž vzpamatoval.

Rozhodl se, že se pro začátek pokusí vyzvednout ty prstýnky, neboť ty bude tak či tak jaksi potřebovat – ať už se žení s kýmkoliv.

K cestě do klenotnictví se ovšem přesto musel dlouze nutit. Věděl, že si návštěvu obchodu nesmí předem představovat – to by o veškeré odhodlání okamžitě přišel, ale přestože tuhle bezpečnostní instrukci dodržel, zůstal ještě dobrých čtyřicet minut ležet v posteli. Nakonec si zakázal o svém rozhodnutí vyzvednout prsteny jakkoliv pochybovat.

„Tak jo,“ pronesl nahlas. „Pojďme na to.“

Jeho hlas zněl ochraptěle a současně jakoby rezignovaně. Pokusil se zatnout břišní svalstvo a vstát, ale někdejší odhodlanost, s jejíž pomocí už úspěšně přežil i horší rána než tohle, byla tam; nahradila ji lhostejná, ochablá odevzdanost, kterou (jak mu připadalo) od naprosté, kataleptické strnulosti dělil snad už jen jediný bod na diagnostické stupnici. Uvědomoval si, jak nebezpečně blízko má k naprosté nehybnosti, nebo přesněji ke zcela rezignované otupělosti, která by ho přikovala k posteli minimálně na celý zbytek dne, a přinutil se vstát. Zapřít se vleže na loktech, zatnout trochu

bricho, na posteli se posadit a spustit nohy na podlahu nepředstavuje pro zdravého člověka nic mimořádně obtížného, ale pro něj to dnes ráno byl výkon na samé hranici jeho fyzických a psychických schopností. Nikdy by nevěřil, že posadit se na posteli může být takhle namáhavé. Nakonec to s vypětím všech sil přece jen dokázal. Okamžitě se mu zatočila hlava, zavrával a pohledem se vrátil k posteli – ale kdesi z hlubin jeho nemocného mozku přišlo jasné varování, že když znovu ulehne, už se nikam nevypraví, a odšoural se koupelny.

Vyčistil si zuby, oholil se a po krátkém váhání se přinutil vlézt do sprchy. Když se utíral, náhle zapochyboval,

zda si zuby skutečně čistil – kartáček ve sklenici na umývadle mu na pohmat připadal příliš suchý, a tak na něj pro jistotu rychle vymáčkl trochu pasty a přejel jím chrup ještě jednou. Nebo poprvé, čert aby se v tom vyznal.

Podobné zmatky mu bohužel přineslo i následné oblékání. Umiňoval si, že bude postupovat klidně, nevzrušeně a pokud možno systematicky, aby se tentokrát vyhnul hysterii a zmatkům – ale navzdory tomuto předsevzetí po více než dvaceti minutách stále chaotičtějšího pobíhání mezi šatní skříní v ložnici a židlí před zrcadlem, na kterou jednotlivé kusy oblečení postupně ukládal, zjistil, že nedokáže spolehlivě rozlišit

použité a nepoužité slipy (všechny měly stejnou černou barvu). Takže klidně bylo možné, říkal si s odporem, trpce, že si nakonec oblékl ty špinavé.

Tohle byl teď zkrátka jeho život. Musel to brát, jak to je.

4/

Uvědomoval si, že autem samozřejmě ještě jet nemůže – aspoň tolik soudnosti mu zbylo. Šel tedy na tramvaj. Cestu k zastávce, kterou chodil léta, si naštěstí pamatoval (i když, napadlo ho kdesi v zadním plánu jeho choré myslí, běžný výraz pamatovat si cestu v jeho případě nebyl přesný), věděl, kterými ulicemi má jít a kde odbočit, ale jeho kroky byly přesto nejisté, podivně nerozhodné, jako by stále váhavé... Žaludek mu po celou dobu svírala obava, že zabloudí. Ne, tohle nebyla chůze člověka, který zná cestu natolik dobře, že o jejím cíli vůbec nepřemýšlí, a přesto instinktivně kráčí i odbočuje správně...

Výlohy obchodů, okenní rámy, dveře či omítky domů, kolem kterých procházel dlouhá léta, mu náhle připadaly podivně neznámé, cizí – jako by je viděl poprvé v životě... Nepoznával je. Tušil ale, že ničemmu neposlouží, když se tristním stavem své paměti nechá rozhodit. Na tramvaj trefí, to je důležité. Nad drobné nedostatky se musí povznést. Brát to pozitivně, Ano, je nemocný, ale prokazatelně se to zlepšuje. Ještě před měsícem netrefil v nemocnici Na Homolce ani na záchod... Ještě před týdnem tvořil celý jeho svět malý nemocniční pokoj – a teď už chodí sám po Praze. To je přece zjevný pokrok.

Stovky vozíčkářů mají cestu na metro těžší, připomínal si, jenže hned dodával: Jo, ale vozíčkáři nemají místo mozku špenát... Možná bych byl raději na půlku těla ochrnutý, ale měl v pořádku mozek, říkal si rouhavě. Království za dobrou paměť a jasnou mysl! Bezděčně zrychlil. Myslet pozitivně, opakoval si. Neptat se do omrzení, co mi ještě může život nabídnout, nýbrž co můžu já dát životu, odříkával si jednu ze dvou pouček psychoterapeutky, které si jakýmsi zázrakem zapamatoval. Ta druhá zněla: Pojmout utopení jako výkon...

„Každej je chytřej jak rádio,“ promluvil nyní Chuan polohlasem zuřivě, „ale ať si to kurva sami zkusej...“

Bezděčně zrychlil. V podobných naštvaných úvahách rychle přešel několik ulic – a náhle nevěděl, kudy dál. Rozpačitě, skoro polekaně se zastavil a rozhlížel se po okolí, které ke svému zděšenému úžasu nepoznával. Bylo to neuvěřitelné, bylo to absurdní, bylo to

směšné, ale bylo to tak – ano, on, Pražák od narození, právě zabloudil v Praze.

„Prokristapána!“ zvolal hlasitě.

Slyšel ve svém hlase našťvanost, ale současně už i paniku a úzkost. Nemohl být nijak daleko od středu města, a přesto nevěděl, kudy dál. Žiju tady patnáct let a teď zabloudím kousek od centra? říkal si nevěřičně.

Kupodivu si stále pamatoval, že jeho Nokie obsahuje navigaci; když telefon vytahoval z kapsy, nemohl si nevšimnout, že se mu třesou ruce. Našel na displeji Mapy a klikl na ně – objevilo se asi deset jiných miniaturních ikon. Vzdychl, ale po chvíli usilovného mžourání dokázal pod jednou z nich rozluštit slovní spojení Moje poloha – jenže když na příslušný čtvereček klikl, díval se na mapu s tak titěrnými názvy ulic, že je nedokázal přečíst. Oči mu slzely, ale ta malíčká písmenka stále nedávala žádný smysl. Je to vlastně úplně stejné, jako kdybych byl úplně negramotný, říkal si zděšeně.

Zastrčil mobil zpět do kapsy a zkusil se spolehnout na svůj instinkt. Snad ještě proboha trefím na Příkopy? říkal si, ale jistý si rozhodně nebyl.

A najednou, když už to vůbec nečekal, uviděl zastávku.

5/

Že srdce prasklo zrovna jemu, ho upřímně zaskočilo – dokonce svým způsobem rozhořčilo. Pobouřilo... Vždyt přece už léta pravidelně běhal... Copak běhání není doporučovaný kardiosport? U příležitosti svých padesátin loni dokonce zaběhl celý maraton – a sotva půl roku po téhle úspěšné demonstraci zdraví a síly mu praskne srdce a on jen zázrakem přežije? Nechápal to. Bouřil se proti tomu. Připadalo mu to velice nespravedlivé.

Po tělesné stránce ho nakonec dali jakž takž dohromady (nepočítal-li samozřejmě ty ostudné výpadky paměti, dýchavičnost, zhoršený zrak a neustálou únavu a ospalost, kterou mu způsobovaly prášky na snížení tlaku), ale jeho psychika na tom byla o poznání hůř – trpěl úzkostmi, byl nejistý, podrážděný a téměř úplně se přestal smát. Kvůli absenci pravidelného pohybu, a proto že se až příliš často uklidňoval sladkými jídly, ztloustl, prakticky neustále se hrbil a kvůli množství prášků, které musel denně brát, se mu zhoršil stav chrupu a ani pleť už neměl tak čistou jako dřív.

Ale jednoznačně nejhorším problémem byla špatná paměť. Když se napil, bylo to ještě třikrát horší. Ne, desetkrát horší. Bylo to tragické a pro zdravého člověka zcela nepředstavitelné.

Opravdu se to vymykalo normálnímu lidskému chápání. Ani on sám při nejlepší vůli nedokázal pochopit, proč všechno tak rychle mizí z jeho paměti.

Bylo to stejně neuvěřitelné, jako když vám ukradnou auto, které jste před minutou zaparkovali. Představte si to – zatáhnete ruční brzdu, vystoupíte a dálkovým ovladačem zamknete; uslyšíte známý zvuk, který vás ujistí, že jste úkon skutečně provedli, ale když ujdete třicet metrů a v jakési podivné předtuše se ohlédnete, auto je pryč. Místo, kde jste ho sotva před minutou zaparkovali, je prázdné. Znít to neuvěřitelné, nevěrohodné, ale je to tak. Vráťte se pár desítek kroků – a nevěřičně zíráte na nepochopitelně, nevysvětlitelně prázdné parkovací místo. To před minutou opuštěné auto tam opravdu není – a stejně tak ve vaší hlavě chybí ona zcela čerstvá informace. Parkovací místo je prázdné... Stejně jako vaše hlava. Auto i ona informace zkrátka nějakým záhadným způsobem zmizely. Jsou pryč. Vypařily se a zbylo po nich jen děsivé prázdno.

A samozřejmě vztek, bezmoc a znechucení. Znechucení z toho kretena, z toho debila, kterým jste se stal. A přesto víte, že to jediné, co vám zbývá, je se s tím smířit. Ukradli vám i auto, nedá se nic dělat. Musíte to přijmout. Bojovat nemá smysl. Boj vysiluje.

6/

Cesta tramvají proběhla téměř bez komplikací (nepočítal-li krátkou hysterii na zastávce, kdy zjistil, že zapomněl známý postup, jak získat jízdenku přes mobilní telefon, a musel – nervózně a ve spěchu – nastudovat příslušný plakátek), a dokonce i ulice Na Příkopech kupodivu vypadala stále tak, jak si ji pamatoval. K neuvěření! ušklíbl se Chuan v duchu. Možná i Hradčany jsou tam, kde byly...

Vešel do jakési kavárny, kde nikdy předtím nebyl, a vestoje u baru si objednal a vypil dvojitou whisky. Alkohol ho trochu uklidnil, ale dav turistů dole na Můstku, kterým se musel doslova prodírat, ho znovu popudil – víc, než by byl čekal.

„Uhněte, herdeky!“ drmolil polohlasem podrážděně. A ještě něčeho si všiml – ani v tramvaji a ani teď na Příkopech se ještě neohlédl za jedinou ženou. Vlastně i ty největší krásky míjel skoro lhostejně... Nebylo pochyb, měnil se ve zlostného starce. Měl bych si to konečně přiznat, říkal si, když otvíral vstupní dveře klenotnictví.

V prodejně nebyl ani jediný zákazník, což bylo dobré i špatné zároveň, uvědomoval si. Tu nevyhnutelnou ostudu sice zřejmě neuvidí a neuslyší nikdo další, ale na druhé straně bude mít prodavačka

až příliš času na nejrůznější dotěrné otázky, na které nebude znát odpovědi...

Mladá žena stojící za proskleným pultem vlevo od vchodu se snaživě usmívala, ale v očích měla úlek, ostražitost a snad i jakousi nevyslovenou otázku. „Dobrý den,“ řekl.

„Dobrý den,“ pozdravila ho s nápadně odměřeným úsměvem. „Tak jste taky přišel... Co pro vás můžeme ještě udělat?“

To taky a ještě bylo zvláštní. Rozhodl se pro boj s odkrytým hledím.

„Promiňte, já už tu byl?“ zeptal se přímo a hned dodal: „Musím vám něco říct. Jsem po infarktu, přežil jsem klinickou smrt. Mám pořád potíže s pamětí.“

Whisky, kterou stále cítil v útrohách, mu dodala chybějící sebedůvěru. Zdálo se, že prodavačka jeho informace nijak nepřekvapila.

„Já vím,“ pravila s nepatrným úsměvem. „To jste mi říkal i minule.“

Chuan se ani s whiskou v žaludku nezmohl na odpověď. Takže tu tedy už byl – ale na žádnou předchozí návštěvu si nepamatoval. V hlavě měl jako obvykle naprosté prázdno.

„Ale hlavně, že to dobře dopadlo,“ pravila prodavačka smířlivě. „Myslím samozřejmě vaše zdraví, ne tu zrušenou svatbu,“ dodala rychle.

S tím dobře to dopadlo by samozřejmě Chuan nemohl souhlasit, ale na podobné slovíčkaření neměl čas ani náladu. Vzápětí si uvědomil, že se právě dozvěděl cosi zásadního. Chápal, že získal jakousi klíčovou informaci. Co to bylo? přemítal.

Zrušená svatba, vzpomněl si konečně. „My tu svatbu rušíme?“

zeptal se naoko pobaveně.

Prodavačka dramaticky zrozpačitěla. „Ona... ji zrušila?“ zopakoval už vážně.

„No, upřímně řečeno – ano... Je mi to moc líto,“ dodala.

Znělo to skutečně upřímně.

Chuan potřeboval čas, aby tu informaci vstřebal. Ještě mi to úplně nedošlo, uvědomoval si.

„A kdy vám to řekla?“

zeptal se téměř klidně.

„Byla tu asi před hodinou.“

Jak je to dlouho, co jsme si volali? uvažoval. Zhruba dvě hodiny.

„A řekla vám proč?“

Prodavačka zaváhala, ale potom se rozhodla seznámit ho s pravdou.

„Řekla, že si nemůže vzít někoho, kdo jí do telefonu odpovíráhl, že se nežení.“

Vlastně to všechno dávalo

smysl, musel uznat Chuan.

Nemohl ani nic namítat.

Na degustační soutěži Pivo 2014 konané v Českých Budějovicích získal v kategorii jedenáctek Rodinný pivovar Bernard 1. místo.

Magazín Vlastní cestou získal 3. místo v kategorii Klasická firemní média v devátém ročníku tradiční oborové soutěže Česká cena za Public Relations pořádané Asociací Public Relations Agentur.

Rodinný pivovar Bernard bodoval v soutěži Progresivní zaměstnavatel regionu Vysočina roku 2014 a v kategorii firem do 500 zaměstnanců obsadil druhé místo.

Čtvrtý ročník Ústeckého pivního jarmarku pro malé a rodinné pivovary byl pro Rodinný pivovar Bernard úspěšný. V hlasování čtenářů Ústeckého deníku obsadila značka Bernard třetí místo, v degustační soutěži v kategorii polotmavých a tmavých ležáků obsadil Bernard černý ležák druhé místo.

Bernard uspěl na mezinárodní soutěži Australian International Beer Awards, když jeho nepasterovaná piva s přísadou jemných kvasnic Bernard Sváteční ležák a Bernard Jantarový ležák obsadila ve svých kategoriích třetí místa.

Ve dvanáctém ročníku prestižní soutěže Zlatý středník, která hodnotí firemní publikace, obsadil magazín Vlastní cestou první místo jako Nejlepší firemní periodikum v sektoru retail a FMCG a v kategorii B2C skončil na třetím místě.

Na pražském Žofíně byli vyhlášeni vítězové 21. ročníku soutěže Manažer roku 2013. Spolumajitel Rodinného pivovaru Bernard Ing. Josef Vávra se stal Manažerem roku 2013 v oboru Gastronomie. Finálového klání se zúčastnilo 72 manažerů.

lahůdka

text: Jana Slabá foto: archiv autorů

malovat úplně svobodně

Jako děti sedávaly se sestrou v ateliéru svého otce malíře Borise Jirků a malovaly obrázky na sololitové destičky. Celá rodina chodila na výstavy. „Rodiče mě vždycky podporovali, ale ve skrytu duše trochu doufali, že si to na gymplu ještě rozmyslím. Na vysoké škole jsem měla pocit, že vím, do čeho se ženu, už tehdy jsem občas dostávala zajímavé nabídky, jako třeba ilustrovat reklamu na Škodu Yeti... To mi nasadilo růžové brýle,“ říká výtvarnice Adéla Marie Jirků.

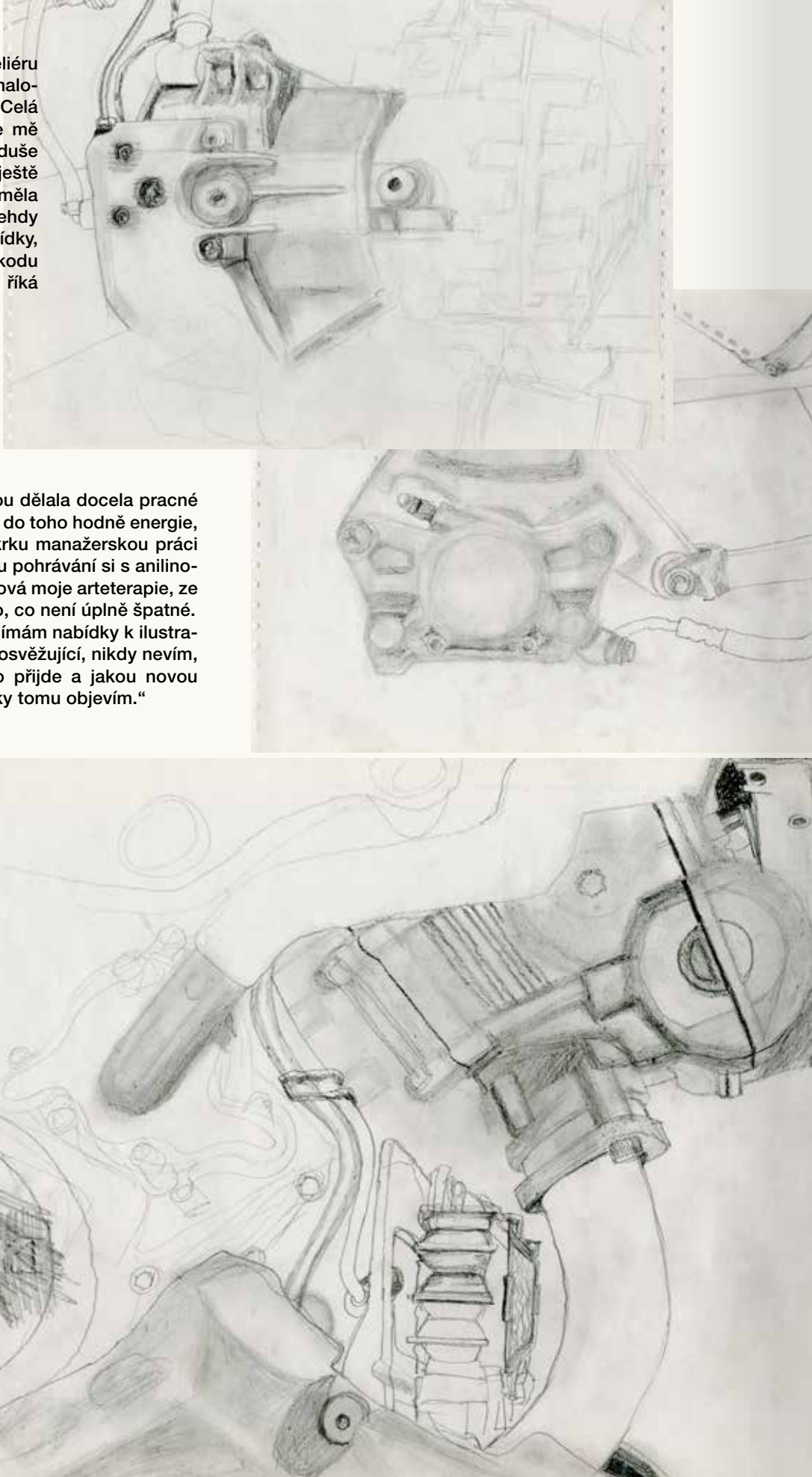
Nicméně realita života na volné noze ji po škole poněkud vyděsila, a proto sáhla po záchranném laně. Vzala práci marketingové manažerky ve švédské firmě na výrobu knižního a designového papíru s vidinou, že alespoň trochu zůstane ve svém oboru. A když bude mít stabilní práci, bude moct malovat úplně svobodně a nemyslet na to, jak moc se její věci prodávají. A co ji láká? „Na škole jsem většinou dělala docela pracně

a promyšlené věci, investovala jsem do toho hodně energie, času a emocí. Teď, když mám na krku manažerskou práci na plný úvazek, spíš tihnu k lehkému pohrávání si s anilínovými a akrylovými barvami, je to taková moje arteterapie, ze které na mě tu a tam vykoukne něco, co není úplně špatné.

A ráda přijímám nabídky k ilustracím, je to osvěžující, nikdy nevím, s čím kdo přijde a jakou novou polohu díky tomu objevím.“

Adéla Marie Jirků ¹⁹⁸⁵

Má za sebou studium ilustrace na Vysoké škole uměleckoprůmyslové, grafiku na Akademii výtvarných umění a studovala i na umělecké škole v Marseille. Nyní pracuje jako manažerka, ale věnuje se například ilustrování knížek a volné tvorbě.

Autorizovaný partner **Johnson Controls**
pro průmyslové chlazení
Nešpor – chlazení, s. r. o.
Struhařov 92, Benešov
IČO 25759141

RUJÁNA

Bulharsko, Rumunsko a Rujána v bývalé NDR, to byla jediná místa, kam mohli k moři vyrazet Češi i za totáče. Kvůli vytoužené cestě do zahraničí byli ochotni smířit se i se studeným Baltským mořem a nepřestávajícím a občas i hodně silným větrem. Ale bílé pláže s nezbytnými koši či budkami proti větru, útesy a restaurovaná lázeňská architektura z přelomu 19. a 20. století mají svůj melancholický a nostalgický půvab i dnes. Ne náhodou nazývají místní obyvatelé Rujánu Brightonem Berlína. A proti exotickým destinacím má největší německý ostrov jednu nespornou výhodu – v pohodě se tam dojede autem za půl dne.

Inovační koncept varny pro 40–100 hl

GEA Process Engineering s.r.o.
Londýnské náměstí 2
639 00 Brno
gpcz@gea.com
www.geap.cz

engineering for a better world

Architekt je tady pro klienta a ne naopak

Luděk Rýzner | architekt

Navrhl řady pozoruhodných staveb, zejména rodinných domů. Jeho netradiční dům zvaný Plecháč se už pomalu stal legendou. Kromě jiného je také spoluautorem přístavby humpoleckého hotelu Fabrika, který se v roce 2012 stal Stavbou roku.

▼

Jak se žije českému architektovi v době mírně pokrizové?

Myslím, že jediné stavební firmy prožily skutečnou krizi. Lidi o ní víc mluvili, než ji opravdu žili, šlo spíš o psychickou záležitost. Samozřejmě jsme také pocítili určitý pokles, ale ne tak dramatický. Opravdová krize bude, až se podnikatelé začnou stavět do fronty na polévku. Lidi si zvykli, že jednu dobu nic nebylo ztrátové, že v podstatě cokoliv koupili, za rok na tom museli vydělat. A najednou všichni byli v šoku, že barák v Praze po roce ztratil dvacet procent své hodnoty, protože třeba byl na špatném místě. Dřív se projekty rozprodaly a ještě se ani nekoplo do země. A najednou to tak nešlo. Krizi nejvíc prožíváme v tom, že lidé se víc zamýšlejí, do čeho a kolik investovat peněz. A to zase není tak špatné poučení z toho období.

Co kdybych za vámi přišel a řekl – mám pozemek a s hypotékou dám dohromady řekněme pět milionů, postavíte mi dům?

Pro mě a priori není tak důležité, kolik má klient peněz. Mě na té práci zajímá i to, s jakým člověkem do toho jdu. A ty diskuse jsou úplně stejné, jestli jde o pět nebo o dvacet milionů, protože každý má nějaký strop. Má ho i ten, kdo má opravdu hodně peněz. A v podstatě je stejný problém se do těch částek vejít, jen v tom druhém případě má klient

větší nároky. Prostě pořád řešíte peníze. Ale k tomu, co jste řekl. Ve skutečnosti na vlastní dům nemáte pět milionů. V první řadě musíte odečíst DPH, váš pozemek musí být oplocený, musíte se připojit na plyn a vodu a samozřejmě odečíst projekční práce... Takže ve finále zbudete na vlastní dům dva a půl milionů. A teď už jen záleží na tom, co všechno v něm chcete mít. Pokud seznam vašich požadavků bude příliš dlouhý, těžko vám dům za ty peníze postavíme. A vy se budete divit, protože jste někde četl, že to jde. Ale jednak se v tom někdy trochu lže, jednak v tom prostě není zahrnuté všechno. A pak – na fotkách místnosti vypadají málem jako pro krále, ale ve skutečnosti máte co dělat, abyste se v nich nepraštil do hlavy.

Z vašich internetových stránek je zřejmé, že se moc nezúčastňujete soutěží, které organizují stát, kraje nebo města. Proč?

Já jsem natolik hloupý, že jsem ještě nepochopil, na základě čeho se takové soutěže vyhrávají. My chodíme do soutěží, které alespoň garantuje Česká komora architektů. U nich je určitá transparentnost.

Pokud takovou soutěž nevyhraje, to asi pracuje ateliér zadarmo...

Ano, pokud se nedostane na honorované místo. Vyhláší se první, druhá a třetí cena a pak několik

odměn, které se stanovují podle kvality odvedené práce. Jenže soutěžíte třeba s padesátkou nebo i stovkou architektů, takže většinou opravdu pracujete zadarmo. Soutěže ale mají dva přínosy. Jednak se díky nim posunuje vnímání architektury a postavit opravdu kvalitní věci snad ani jinak nejde. Jednak účast v soutěžích pomáhá i mému týmu nezakrňt, protože se můžeme s někým porovnávat. Samozřejmě nezaměstnávám levné pracovní síly, takže nemůžu pořád soutěže dotovat z jiných výdělků. My ale nesledujeme jen počty přihlášených, ale také složení komise.

Nezavání to...

Ne, rozhodně nejde o to, využít nějakých osobních vztahů, ale každému člověku se něco líbí a něco ne. Už podle složení komise můžete předpovídat, jak by soutěž mohla dopadnout. Teď trochu zjednodušuju, ale když rozhoduje víc lidí – nic proti nim –, kteří mají jiné vidění než my, nemá moc velkou cenu se do soutěže hlásit. Ale principiálně si myslím, že soutěž jako taková je naprosto v pořádku. Na druhé straně to nebývá tak, že by všichni porotci měli podobné vidění. Navíc opravdové osobnosti dokážou ostatní strhnout na svou stranu, takže nevíte, který proud ve finále převáží. Prostě je to složitější, a protože sezení trvá celý den nebo i déle, názory lidí se vyvíjejí, což je pozitivní. Ale ještě k naší účasti

v ateliéru

v soutěžích – ta obohacuje celý tým. Třeba tím, že najednou vidíte, že se dalo jít jinou a hodně zajímavou cestou, než jste zvolil vy. V konečném výsledku tohle sbírání zkušeností zase nevyjde tak draho.

Váš ateliér hodně navrhuje rodinné domy. Máte pocit, že satelity a architektura v nich se poslední dobou přece jen zlepšují?

Určitě. Lidi se poučili. Když si dneska chtějí postavit nový dům a prodat ten, co stavěli před patnácti lety, mají problém, pokud dům stojí ve špatně fungujícím satelitu. Ty mívají špatnou infrastrukturu, domy jsou doslova nasáčkované vedle sebe a nejhorší je napojení takového umělého nádoru na obec, na městskou nebo místní dopravu. Z obyvatel takového satelitu se víceméně stávají taxikáři. Někdy to bylo spojené i se špatnou volbou území. Za pět let poblíž vybudovali obchvat a všichni byli překvapení, jaký je tam hluk. Podobných věcí se dá vyjmenovat víc. Třeba určitá divokost zástavby a vlastně vůbec všeho.

To mluvíte o urbanismu, ale co úroveň jednotlivých domů? V Jihlavě vzniká satelit, který působí docela promyšleně, nicméně domy nic moc a dohromady každý pes jiná ves.

V tomhle mám spíš liberální názor.

Takže ať si každý postaví, co chce?

To ne, ale já jsem se ještě nesetkal s tím, že čím víc limitů se na stavby v daném území vložilo, tím kvalitnější se vytvořila architektura. Naopak bylo vidět, jak lidi ty limity obcházejí. Podle mě existují jen dvě cesty. Když někdo chce, aby tam vznikla určitá architektura, soubor, jako je třeba pražská Baba (pozn. skupina funkcionalistických vil na okraji pražských Dejvic), ať to udělá developer, ať vybuduje hrubé stavby a pak je rozprodá a v součinnosti s novými vlastníky dokončí. Druhá cesta je stanovit uliční čáru šest metrů od silnice, zastavěnou plochu a maximální výšku. Jestli plot bude žlutý nebo zelený, jestli tam bude plochá nebo sedlová střecha, to

už by bylo na stavebníkovy. Spousta lidí i architektů říká – támhleta čtvrť je krásná, ale zakopaný pes je v tom, že kdybyste i v té obdivované čtvrti z první republiky vykácel všechny krásné vzrostlé stromy, už by tak krásná nebyla. Dneska se bohužel lidi bojí listů, jsou líní ho uklízet, navíc listů padá do bazénů, takže místo stromů zasadí pár keřů a pěstují trávnik a na ploty navěsí nějaké bambusové kraviny, aby na sebe neviděli. Pro mě zeleň není trávnik, ale stromy, aleje. Jenže který developer při cenách pozemků vybuduje v satelitu alej?

Soudě podle výsledků, lidé většinou nechtějí utrácet za dobrého architekta, za zajímavý projekt. Jak často se setkáváte s opakem? S někým, kdo vám třeba dá i volnou ruku?

Tu vám nikdo nedá. Ze začátku mé kariéry za mnou přicházeli lidé a chtěli třeba lvičky u vchodu... Dneska, když nás někdo osloví, ví proč, protože se na internetu podíval na naše projekty, které se mu líbily. Architekt ale nemůže být diktátor, i když jsou i takoví. Nemám rád arogantnost, jsem ten, kdo je tady pro klienta a ne naopak. Ten člověk to platí a my se řídíme nějakým rámcem daným jeho přáními a samozřejmě i normami, které musíme dodržet. Ideální je, když s klientem navážeme vztah oboustranné důvěry. S některými klienty jsme navázali tak blízký kontakt, že se dál stýkáme. S jinými si řekneme jen dobrý den a na shledanou.

Rozešel jste se s někým tak, že nebylo ani na shledanou?

Spíš ne. Je pravda, že se nám párkrát stalo, že jsme odešli ze stavby, protože začala utíkat jiným směrem. Najednou vidíte, že kdyby se změnilo všechno, co klient chce – tohle posunout, támhleto zvednout –, ztratí se kvůli změnám, které nemají funkční ani jiná opodstatnění, koncepce, proporce domu a vlastně je celý projekt ztracený. To není projev arogance jako – já odcházím a dělejte si, co chcete. Ne, dělejte to tak, jak chcete, ale nechtějte po mně, abych říkal, jestli je to hezké, nebo ne.

LUDEK RYZNER

*1969

Vystudoval architekturu na ČVUT v Praze. Šest let pracoval v jihlavském ateliéru Penta, poté založil vlastní atelier OK Plan. Věnuje se především projektování rodinných domů.

Kdo vlastně na stavbě, kterou jste vyprojektovali, dělá stavební dozor?

Když jsem byl mladý a „chytrý“, myslel jsem si, že je nejlepší, když budeme dělat všechno. Dneska už si to nemyslím. Hlídáme projekt autorsky a provedení a kvalitu by měl kontrolovat stavební dozor, kterého si zajistí investor. Je to dobré i v tom, že člověk zvenčí nás může upozornit na něco, co nás nenapadlo, protože dozor by měl mít praktické zkušenosti a ne jen psát nějaký zápis. Nestavíme ten konkrétní barák podesáté, abychom všechno předem dokázali úplně vyladit. A ještě ke stavebnímu dozoru. Čím víc se dneska tlačí na pilu kvůli penězům, tím víc se některé firmy snaží najít náhrady dražších materiálů za levnější, prostě to trochu ošvindlovat, samozřejmě aby to nebylo technicky špatně. Je absurdní, když investor zaplatí projekt a pak chce ušetřit při stavbě, kde jde o miliony. Právě na to a na kvalitu odvedené práce musí někdo dohlížet. A když to investor podcení, může na to hodně doplatit.

Dokáže na druhé straně dobrý architekt klientovi nějaké peníze ušetřit?

Někdy asi ano, ale prioritně nemůžete takhle uvažovat. Říká se, že jestli chceš draze postavit, najdi si architekta. Když budete chtít obývák a máte krásnou zahradu, tak vám řekneme – udělejte tam veliké hliníkové okno, ať si tu zahradu užijete. A to samozřejmě stojí víc, než když tam vsadíte dvě dřevěná nebo plastová. Ale už z pohledu světla, které jde do místnosti, nemluvě o výhledu, je to úplně o něčem jiném. Jestli je klient taky přesvědčený o tom, že chce mít výhled a hodně světla, je všechno v pořádku.

A co to eventuální ušetření?

To nemusí být jen o tom, že architekt vám peníze uspoří hned, při stavění, ale může přinést dobrou myšlenku, kterou rozvinete, a ušetří pak klientovi za provoz domu. A pak, když uděláte dobrý barák na dobrém místě, tak tím, že je dobře udělaný, neztrácí nebo by neměl ztrácet hodnotu tak rychle jako jiný barák.

NOVINKA

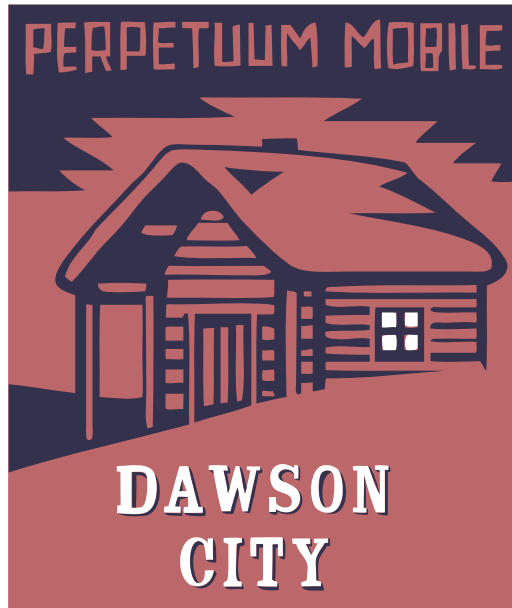
Stanislav Bernard
Tvrdohlavý muž

„Pivo dobré, majitel magor.“ ☺

P. Š.

Ke koupi na našich značkových prodejnách a eshopu.
www.bernard.cz/kniha

V krajině termálních lázní, vína a...

Budapešť, guláš, paprika, termály..., to všechno nejspíš člověka napadne, když se řekne Maďarsko. A ještě řeč, která prakticky ničím (kromě pár slov jako třeba papír nebo cukraszda – cukrárna) nepřipomíná žádnou z našeho blízkého i vzdálenějšího okolí. A jiným jazykem průměrný Maďar nevládne.

Ideální je spojit pobyt v termálních lázních s výlety do zajímavých míst, kde člověk může i pár dnů zůstat a vyjíždět i na kole. Určitě se vyplatí nevybrat si známá a relativně blízká střediska, jako je třeba Sarvár, kde čeština obvykle bývá druhou nejrozšířenější řečí a ostrůvky hlučně debatujících důchodkyň zboží představu poklidné relaxace či meditování v příjemně teplé vodě.

Ve vzdálenějším Egeru a jeho blízkém okolí je termálů hned několik. Největší pohodlí a klid (spíš než s češtinou se tady kromě maďarštiny setkáme s ukrajinštinou) nabízí hotel Saliris v Egerszalóku, vesnici asi sedm kilometrů od města. Hotel má své vlastní dostatečně velké a bohatě vybavené lázně, do nichž dvě hodiny ráno a dvě večer mohou jen hoteloví hosté, takže se člověku lehce poštěstí být v některém z vnitřních či venkovních bazénů sám, a to je velká pohoda. Potýrat tělo může i ve fitness. Pravda – běžná cena pokoje je až nepřiměřeně vysoká, ale zejména mimo hlavní sezónu komplex přichází s přívětivějšími nabídkami (okolo sto eur), což za neomezený vstup do termálu a polopenzi s bohatým ranním i večerním bufetem zase není tak moc.

Na prohlídku padesátitisícového Egeru postačí několik hodin. Za nejvýznamnější památku je považován tamní hrad. Respektive to, co z něho zbylo. K vidění v něm kromě spíš dostavěných než zachovaných hradeb moc není, ale pro Maďary má velký symbolický význam – v roce 1552 v něm dva tisíce vojáků s pomocí egerských žen šest týdnů úspěšně vzdorovaly mnohonásobné turecké přesile. A nic na tom nemění, že o pár desítek let později Turci hrad přece jen dobyli. Ale pobořili ho hlavně Habsburkové. Z městských kostelů určitě stojí za prohlídku mohutná katedrála postavená v první polovině 19. století. Upoutá i její interiér, v jehož výzdobě poněkud nečekaně převládají příjemně teplé odstíny.

V barokní budově někdejšího lycea se zachovala původní knihovna a v expozici blízkého biskupského paláce uchovávají korunovační roucho císařovny Marie Terezie. Jako pozůstatek po Turcích stojí pod hradem osamělý štíhlý minaret, ovšem už bez mešity, z jeho úzkého ochozu je pěkná vyhlídka na centrum města a bohužel i na paneláky, s nimiž bezprostředně sousedí.

Turisté nejvíc navštěvují doslova masovou a dost vykřičenou atrakci – Údolí krásných panen na okraji města s několika desítkami vinných sklípků, kde lze víno ochutnávat a popíjet až do večerních hodin. Ale nakoupit, jak se říká, na doma je určitě lepší na venkově přímo v některém z vinařství. Vyhlášeným

maďarským vínem je zdejší Egri Bikavér (u nás známé jako býčí krev, což je speciální cuvée vzniklé smícháním hroznů frankovky a rulandského modrého), ale vinařství jako Egri Korona Borház kousek od hotelu Saliris vyrábí i výtečná bílá a podstatně lehčí vína jako například vlašský ryzlink.

Asi třicet kilometrů severně od Egeru leží národní park Bükk (Bukové hory) a ten stojí i za celodenní výlet, zvlášť pokud má člověk s sebou kolo. Spíš delší procházkou než vyslovenou túrou je cesta údolím řeky Szalajky ze Szilvásváradu k stupňovitému vodopádu Fátyol. Pro ty opravdu pohodlné sem vede úzkokolejná železnice. Pěšky se dá pokračovat i dál a obdivovat panoramata romantického pohoří.

Samotné městečko kromě až nepříjemně početných stánků s rychlým občerstvením (na oběd je dobré zajít do restaurace Fönyo Vendéglő, kde podávají jednoduše upravené místní pstruhy) a křčovitými suvenýry nabízí i návštěvu malého muzea lipicánů, historické stáje a velkého hřebčína. Vlastně jsou to právě lipicáni, kteří spojují některé země bývalého mocnářství. Chovají je samozřejmě v Rakousku, ale i ve Slovinsku. A stejně jako je zvykem ve štyrském Piberu, i v Szilvásváradu mají tihle ušlechtilí koně původem ze Španělska svůj hřbitov. I podrobnějším průvodcem poučený turista si musí dát pozor, aby na zpáteční cestě do Egeru v Belpátfalvė nepřehlédl odbočku k románskému opatství, které ve 13. století postavili cisterciáci. Kromě základů budov se do dnešních dnů zachoval kostel připomínající podobné klášterní památky třeba ve francouzské Provence nebo v Itálii. I samotné místo, nad nímž se zdvíhají vápencové kopce, má zvláštní, skoro by se chtělo říct duchovní atmosféru.

Do Miskolce je to z Egeru pouhých šedesát kilometrů. I tam je pár zajímavých památek a zřícenina hradu a na jeho okraji Tapolca s hojně navštěvovanými termály v jeskyni. Ale je otázka, jestli není lepší město minout a vydat se do dalšího národního parku Aggtelek, který přiléhá ke slovenským hranicím a patří na seznam světových přírodních památek UNESCO. Díky množství dobře značených turistických cest si právě tady může návštěvník užít čisté a zachované přírody.

Když už člověk dorazí až do Egeru a ochutná zdejší bikavér, určitě stojí za to, prodloužit si pobyt o několik dní v další a ještě slavnější vinařské oblasti. Není to víc než sto kilometrů. Krajina Tokaje (také tu chrání UNESCO) připomíná moravskou Pálavu, i tady se z roviny zdvíhají kopce a vinohrady pokrývají jejich svahy. Ubytovat se lze v soukromých domech, penzionech a několika hotelích. Zámecký hotel Gróf Degenfeld ve vesnici Tarcál nabízí stylové ubytování i dobově zařízené salony za vcelku přijatelnou cenu a k tomu výběr z bohaté nabídky stejnojmenného vinařství. Rodina hraběte Degenfelda dostala zpátky nevelký zámek i se sto hektary vinic na úpatí kopce s kaplí svatě Terezie a vybudovala prosperující podnik. Zdejší vína vozí významná

ocenění z celého světa. V nabídce renomovaného vinařství nejsou jen sladká víceputnová vína (zjednodušeně řečeno, čím víc má tokajské víno takzvaných puten, tím je kvalitnější, sladší a pochopitelně i dražší – nejdražší čtvrtinka nazlátlého moku stojí ve vinařství Degenfeld okolo pěti tisíc korun, půllitrovka tříputnového však ani ne desetinu), ale i suchý, lehký a velmi lahodný muscat blanc. A „šampaňské“ extra brut Gróf Degenfeld je tak suché, že sušší už snad být ani nemůže.

A jen tak na okraj – víno Maďari bezpochyby umějí, ale na jejich pivo by si český pivař předem asi nevsadil, nicméně třeba mírně nahořklý Dreher vůbec není špatný.

Pár kilometrů od Tarcalu leží Mád, o kterém místní říkají, že je to typická tokajská vesnice. V ní jsou ještě k vidění tradiční protáhlé domy s krytými dřevěnými verandami. Trochu překvapí zarostlý židovský hřbitov. Nejen ten, ale třeba i opravená synagoga přímo v Tokaji upozorňují na tragický osud maďarských židů. Okolo čtyř set tisíc jich zahynulo v koncentračních táborech a to jich ještě sedm tisíc zachránil mladý švédský diplomat Raoul Wallenberg, podobně jako Angličan Nicholas Winton zachránil české židovské děti. Sám Wallenberg po válce nepřežil „zájem“ neblaze proslulé ruské tajné služby NKVD. Největší atrakcí oblasti je městečko Tokaj, i když kromě okolních vinic, už zmíněné synagogy a několika starých domů v něm zase tak moc k vidění není. A kolem protékající řece Tizse by slušelo nábřeží. Zato ve spoustě krámků nabízejí tokajské v různých cenových úrovních (ale je třeba dávat si stejný pozor jako v „panenském“ údolí v Egeru). Navštívit lze i muzeum a slavné sklepy Rákócziů.

Zvědavý turista může z Tarcalu pokračovat dál na východ. V nedalekém Sárospataku upoutá jeho pozornost krásný hrad s působivými novorenesančními úpravami a muzeem věnovaným nejslavnějšímu maďarskému šlechtickému rodu – Rákócziům. A když už se člověk dostane tak blízko k hranicím, může pokračovat až do Užhorodu, z Tokaje jsou to slabé dvě hodinky – ale Ukrajina, to je úplně jiná opera.

Tokaj doslova vyrůstá z Velké uherské nížiny, která zaujímá skoro polovinu plochy celého Maďarska. Krajina je to poněkud fádňá, nicméně projet její kousek cestou do Nyiregyházy se vyplatí. V samotném městě jsou tři působivé kostely, krásně opravená synagoga a příjemné náměstí, ale to nejzajímavější se nalézá v jeho těsné blízkosti. V Sóstófürdő je nejen velké termální koupaliště a příjemná odpočinková zóna, ale i skanzen s desítkami statků, chalup a také s hrázděným kostelem z konce 18. století. A nejde jen o exteriéry, prakticky do všech objektů lze vejít a prohlédnout si třeba i holičství či fotoateliér z doby rakousko-uherské monarchie.

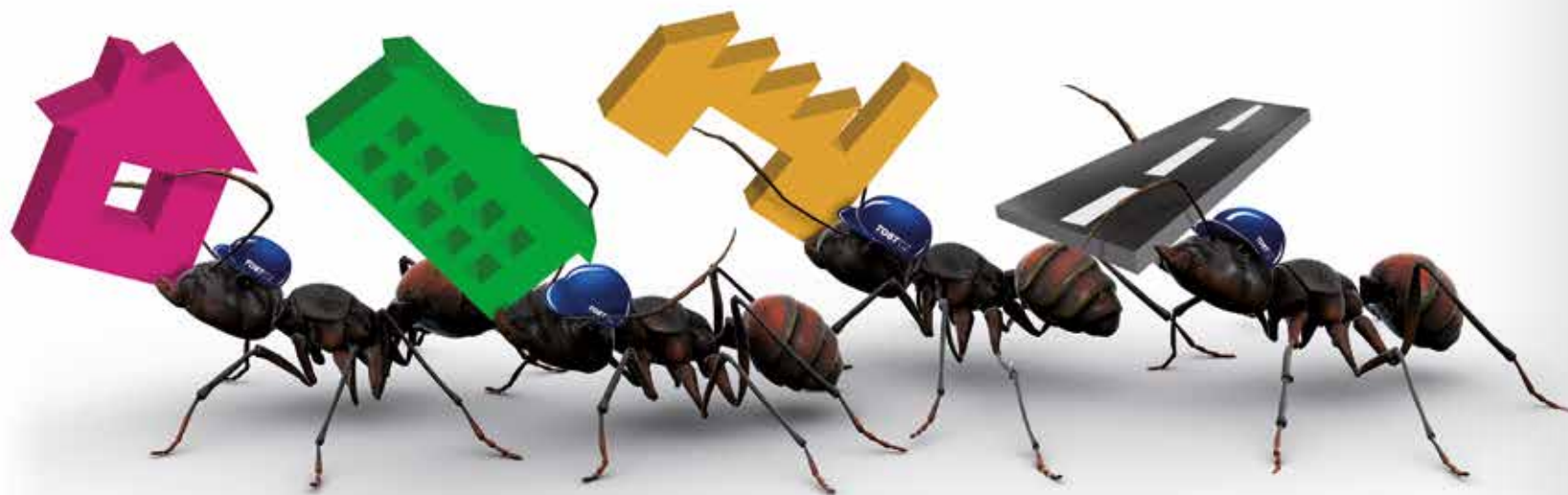
V altánu nedaleko skanzenu je skvělá restaurace s poněkud nepřipadným názvem Irish Pub. Nabízejí tady vynikající maďarské speciality, což zdaleka nejsou jen guláš, perkelt nebo

zvěřinové ragú. Třeba Magyaróvári sertésborda jsou dva pořádné plátky masa, na nich jemně restované žampiony schované pod rozpuštěným sýrem a k tomu výtečné krokety, žádný zmrazený polotovar... Na takové jídlo se nedá jen tak zapomenout. A to nemluvím o francouzské cibulačce – maďarští kuchaři si dobře poradí i s recepty odjinud. O jejich vlastní kuchyni by se dalo psát dlouho a v superlativech, fakt je ten, že narazit v Maďarsku na opravdu špatnou restauraci, to už člověk musí mít pořádnou porci smůly. Jinak se samozřejmě vaří v zámeckém hotelu Degenfeld a jinak v nedaleké csárdě. Ale i tam je jídlo dobré, nabídka široká (jen rybích polévek – halaszle – v té obvyčejné venkovské hospodě nabízejí hned sedm různých druhů) a méně upjatá a dobře se bavící společnost. Škoda té nešťastné maďarštiny...

Úplně samostatnou kapitolou jsou maďarské cukrárny a kavárny. U těch starších to platí i o interiérech, ale co upoutá zejména, je nabídka zákusků. Tradiční kremeš, doboš s karamelovou polevou, čokoládový dort s marcipánem a různé ovocné vymyšlenosti, to jsou prostě dokonalé, na jazyku se rozplývající bomby. Ale nekupte je – když lákají už na první pohled. Pokud člověk sladkostí neodolá a rád by si udržel svou předpříjizdovou váhu, chce to hodně plavat v termálech a ještě si s sebou do Maďarska vzít kolo nebo si ho přímo na místě vypůjčit.

- **Stavby pro veřejnost**
- **Stavby pro firmy**
- **Bydlení**

Ledeč nad Sázavou, tel.: 569 443 124

www.tost.cz

Arif Salichov (1951)

Vystudoval právnickou fakultu brněnské univerzity a léta pracoval jako státní zástupce. Knižně vydal například soubor povídek *Soukromá záležitost*, román *Věk nehybnosti* a výběr ze svých básní a písňových textů.

Spadl mi řetěz

Vším jsem byl rád, napsal kdysi národní bard Jan Neruda. Ačkoliv se to vůči klasikovi moc nesluší, dovolím si ho maličko poopravit. Byl jsem rád i tím, čím jsem se nakonec nestal. Protože i snaha nevedoucí k cíli se počítá. Také neúspěšný pokus je čin, i kdyby měl jenom zmapovat terén a cimrmanovsky dát na vědomí, že právě tudy cesta nevede. Když se tak ohlédnu zpátky, můj život je označený mnohými milníky neprůchodných cest.

Než jsem pochopil, že jdu beznadějně slepou ulicí, ve své chlapecké duši jsem toužil stát se slavným sportovcem. V čem konkrétně jsem moc neřešil, zajímal mě jenom konečný efekt – medaile, tituly, úspěchy, sláva...

Bylo mi asi čtrnáct, když cyklistický oddíl TJ Spartak Jihlava vypsal veřejný nábor pro starší žáky. Zkušební závodní trať vedla pár set metrů po startu z kopce dolů, a tak jsem pořádně rozšlapal pedály a držel se téměř v čele pelotonu. Ale jen do chvíle, kdy mi pod kopcem spadl řetěz. Než se mi ho podařilo nasadit, i ti největší outsideři byli dávno fuč. Pomalu jsem se vracel do prostoru startu a cíle. Když jsem se osamělý objevil na vrcholku kopce, cyklističtí činovníci propadli nadšení. Bylo to krátce po triumfu Jana Smolíka v kdysi slavném Závodu míru a jim se nejspíš zdálo, že právě já bych za čas mohl být jeho nástupcem. Nechal jsem je chvíli při tom a užil si těch pověstných pět minut slávy. Ano, i cyklistickým závodníkem jsem byl rád.

Když jsem neuspěl na kole, přisedlal jsem na šachy. V Domě pionýrů a mládeže

mě posadili za šachovnici v utkání s mladými soupeři z Brna. Také tady jsem měl skvělý start a drtil svého soupeře vynalézavými tahy, než mi zase, obrazně řečeno, spadl řetěz. Ostatní své partie už dávno dohráli a já se nakonec protřápl k pouhé remíze. Přihlížející šachoví matadoři si klepali na čelo, že prý tak zpackaný závěr slibné partie se jen tak nevidí. Opustil jsem šachovnici bez slávy, abych se k ní už nikdy nevrátil. Leč dneska jsem i za toho půl šachového bodu rád.

A tak jsem šel životem, po startu často ve velmi nadějně pozici, ale cíl býval daleko a mně se nejednou na mém „bicyklu“ opět zasekl převod, zablokovala řídítka, propíchlá duše... a sladká vidina úspěchu se rázem rozplynula. Člověk se v životě stane účastníkem mnoha soubojů či soutěží, včetně takových, kde si zpočátku ani neuvědomuje, že jde o soutěžní klání a že se ocitl na jeho pomyslném startu.

K nejnáročnějším rozhodně patří souboje partnerské, zejména pak manželské, podobající se občas maratónu na horských kolech po velmi členité a nepřehledné trati. Kolize a pády zde bývají obzvlášť bolestivé a člověk obvykle utrpí vážné a těžko zhojitelné rány na srdci i na majetku. Nicméně i manželem, hned dvojnásobným, jsem byl rád.

Přímo adrenalinovým sportem je pak výchova dětí – takový zatvrzelý a nevděčný parchant vezme člověku hodně sil. A přitom na startu to bylo milé miminko, batole a člověka těšil každý výchovný úspěch, ať už to bylo první úspěšné posezení na nočníku,

nebo první úspěšně přestálá noc bez plínky. Bohužel s věkem děti úspěšnost mé výchovy klesala, abych se nakonec dočkal v lepším případě shovívavých pohledů, v horším případě otevřených narážek na svoji duševní nedostatečnost. Ale i otcem jsem byl a dosud jsem rád.

A snad ještě jeden příklad na závěr. Na počátek téhle „túry“ mě postavil můj dobrý známý – cestovatel, dobrodruh a literát. Umluvil mě, abych si podal přihlášku do Obce spisovatelů. Lákal mě na užitečné kontakty s významnými nakladateli, kritiky i kolegy, mnohem úspěšnějšími, než jsem kdy byl a budu já. A také na štědrě dotované tvůrčí pobyty v zahraničí, kde ničím a nikým nerušený konečně napíšu svůj velký román. Vzal si mé čtyři knihy a prohlásil, že přijetí do profesní organizace je pouhá formalita, kterou on hravě zařídí.

Bude to už dobrých patnáct let. Nespěchám, neurguju, mám vpravdě boží trpělivost. Dobře vím, že jmenování oficiálním spisovatelem je něco jako kanonizace, kde nějaká desítka, ba stovka let nehrají roli. Jen se občas obávám, že mně nedopatřením jen nedali vědět a jednou si vzpomenu a budou po mně chtít zpětně doplatit členské příspěvky za bůhvíkolik let.

Hrad Landštejn

Král Přemysl Otakar I. nechal v leších nedaleko Slavonic vybudovat hrad, který měl chránit zemské hranice a obchodní stezku. V druhé polovině 13. století přešel hrad do vlastnictví mocného šlechtického rodu Vítkovců, respektive jeho větve – pánů z Landštejna. Vilém z Landštejna patřil v době Karla IV. k významným diplomatům. Jeho kariéru pak ukončilo smrtelné zranění v souboji.

Dlouhou dobu Landštejn vlastnili Krajířové z Krajku, kteří původně strohý hrad přebudovali v pohodlnější renesanční pevnost. Po nich se majitelé rychle střídali. V roce 1771 do velké věže uhořel blesk a rozsáhlý požár hodně poničil obytné části hradu. Opuštěný objekt rychle chátral a zdivo si rozebírali stavebníci z okolních vesnic. Mohutný hrad se tak časem proměnil v romantickou zříceninu, kterou v rámci vlasteneckých výletů navštěvovali členové a příznivci Klubu českých turistů. Zavítal sem i slavný německý básník Friedrich von Schiller, který do okolních lesů umístil děj svých Loupežníků.

Po dlouhé rekonstrukci Landštejn nabízí působivý pohled na relativně zachovalou románskou pevnost, vyhlídku z věže na lesy České Kanady a dvě malé expozice. A blízka restaurace Landštejnský dvůr solidní nabídku jídel.

Tak zase za rok!

BERNARD

Pivo

DEN
BERNARDA
20. SRPNA!

OSLAVUJTE
SKUTEČNÝ
SVÁTEK
PIVA

OD
15:00 HODIN
DO 19:00 HODIN
PIVO ZA 10 Kč

PROBÍHÁ NA OZNAČENÝCH MÍSTECH, KDE ČEPUJÍ
PIVO BERNARD. AKCE TRVÁ DO PŮLNOCI 20. 8.
NEBO DO POSLEDNÍ KAPKY. CENA 10 Kč PLATÍ
POUZE PŘI KONZUMACI V MÍSTĚ KONÁNÍ.